

ZEMĚ ZASLÁBENÁ VI.

Ášter 1/2, 01 duben 2014

A je tu ráno a my míáme opřt do Jeruzaléma. Tentokrát na opašnou stranu údolí Kidrónu, na Olivovou horu. Jdeme tak trochu proti proudu Áasu a na dne; ní – kÁmesÁanské – putování zaÁneme v kapli Nanebevstoupení.

Osmiboká kape je pozÁstatkem kostela postaveného kÁtmíÁ¼áky ve 12. století, po zniÁení kostela byla pÁtemÁnÁmešitu. Ve stÁtmedu se nachází mramorový balvan s otiskem poslední šlépÁje Krista. Fronta do kape a h„dzien dobry“ a „jeden dolar, dva dolar“ všudypÁtmítmných pouliÁních prodavaÁÁkorálkÁ zrcátek dávají tušit, co nás Áeká: poÁetné polské a ruské výpravy, skrz které se nám bude celý den prodíratí.

V sousedství kape stojí byzantský kostel Pater Noster s velkou zahradou. Zdi kolem atria jsou osázené keramickými kachly s textem OtÁenáše ve všech moÁ¼ných jazycích vÁetnÁ napÁtmíklad majštiny :-). Do jeskynÁ v zahradÁ, kde JeÁ¼íš uÁil apoštoly modlitbu PánÁ, stojí strašlivá fronta, která se nikterak nehýbe, protoÁ¼e uvnitÁtm jedna z výprav slouÁ¼í „mini-mši“. Tak jen velmi nedisciplinovanÁ nakouknu z druhé strany východem.

Z vyhlídky popatÁtmíme na Chrámovou horu pÁtmímo proti nám a vÁbec celý Jeruzalém.

Kolem nejstaršiho, nejvÁtšiho a nejÁ¼ádanÁjšiho Á¼idovského hÁtmbitova scházíme do údolí. Všechny hroby smÁÁtmují k Chrámové hoÁtm, protoÁ¼e aÁ¼ jednou pÁtmíjde Mesiáš, zmrtvýchvstali se mu bš dívat pÁtmímo do tvÁtm. Na hÁtmbitovÁ je liduprázdno, poÁtmád ještÁ je šabat a o šabatu Á¼idé na nechodí. Koheni nesmí na hÁtmbitov chodit vÁbec, neb se nesmí zneÁistit dotykem mrtvoly ani místem, kde jsou mrtvá tÁla pÁtmechováána.

Proto na nÁkterých hÁtmbitovech jsou zbudovány nadzemní lávky, to prej pak návštÁva nevadí. Jak komu asi, v letadle s námi jeden takový cestoval, a jak jsme se zaÁali blíÁ¼it k pobÁtmÁ¼í, zahalil se celý do pláštÁnky. EvidentnÁ ani nÁkolika kilometrová vzdušná mezera není dostateÁná, ještÁ je tÁtmeba se odizolovat kusem igelitu.

KdyÁ¼ JeÁ¼íš na jaÁtm r. 33 došel na dohled Jeruzaléma, zaplakal nad jeho zkázou a jako pÁtmipomínka tš správného tušení stojí ve svahu Átmímskokatolický kostel Dominus Flevit (Pán zaplakal). Má tvar slzy. PÁtmí s souÁasného kostela byly odkryty základy kláštera z 5. století (kousek mozaikové podlahy je k vidÁní) a také rozsáhlé pohÁtmebištÁ s netradiÁními urnami. Kolem pÁtmelomu letopoÁtu se v pomÁrnÁ krátkém období pohÁtmbí tak, Á¼e se nechali zpráchnivÁt, a teprve pak se jejich ostatky uloÁ¼ily do keramického, cca 80 cm dlouhého truhlíku a pohÁtmbily. Délka truhlíku se odvíjela od nejdelši lidské kosti – kosti stehenní.

Na úpatí Olivové hory jsme pak navštívali Getsemanskou zahradu s prastarými olivovníky. Dva tisíce let sice staré nejsou, nicménÁ podle radioaktivního uhlíku oslavily nÁkteré stromy 900. narozeniny a tím se zaÁtmadily k nejstarším listnatým stromÁm na svÁtÁ. DNA testy ukazují, Á¼e pocházejí ze stejné mateÁtmské rostliny. Název Getsemany je aramejského pÁvodu a znamená „olivový lis“. Olivovníky v zahradÁ stále plodí a olej vylišaný ze sklizených oliv se pouÁ¼ívá pro sakrální úÁely.

Vedle zahrady stojí kostel Utrpení, který je postaven nad skálou, kde JeÁ¼íš v noci pÁtmed svým zatÁením proÁ¼ív smrtelnou úzkost z vÁcí nadcházejících, zatímco jeho uÁedníci si klidnÁ usnuli. ÁEást „skály“ je uvnitÁtm kostel a Áást venku v zahradÁ.

V Getsemanské zahradÁ také pohÁtmbili uÁedníci JeÁ¼íšovu matku a nad jejím prázdným hrobem dnes stojí pravý kostel vyhloubený ve skále. Je postaven ve tvaru kÁtmíÁ¼e a schází se do nÁj po dlouhém schodišti jak do tunelu. Vedle kostela je pak Getsemanská jeskynÁ, kde byl JeÁ¼íš zatÁen.

A pak uÁ¼ jen pÁtmekroÁíme Kidrón a stoupáme vzhÁru k hradbám Starého mÁsta. Kousek za Lví bránou jsme navštívali kÁtmíÁ¼ický kostel sv. Anny a Bethesdu. Podle tradice zde Á¼ili Jáchym a Anna, rodiÁe Panny Marie, která se zde také narodila. Románský kostel byl postaven v r. 1140 a aÁ¼ v prÁbÁhu staletí chátral a chátral, naštÁstí nedochátral. Osmanští Turci ho za podporu v krymské válce nabídli nejprve Anglii, avšak královna Viktorie vzala za vdÁk radÁji Kyprem, tak kostel získali Francouzové. Dnes ho spravuje kongregace bílých otcÁ a má krásnou akustiku, prý nejkrásnÁjši v celém JeruzalémÁ.

Rybník Bethesda byly obrovské, 13 m hluboké rezervoáry na vodu vystavÁné ve vyschlém korytÁ potoka, které se zaplÁovalo vodou pouze v období dešÁ¼. SlouÁ¼ily jako zdroj vody pro Jeruzalém i nedaleký Chrám. Za Heroda Velikého se zmÁnily na mÁstské láznÁ. Vody v nádrÁ¼ích mÁly údajnÁ léÁivou moc, takÁ¼e se kolem zdrÁ¼ovalo mnoho

nemocných. V byzantské době byla na místě nádrží postavena obrovská bazilika.

Kousek odsud, v bývalé římské pevnosti Antonia, začíná Via Dolorosa – Cesta bolesti, po které se Křesťané vydávají. Zde byl Ježíš odsouzen, zrazen a zabit. Dnes je tu muslimská kolej a francouzský klášter. V kapli Zrazení jsou v podvodním kamenném dláždění vyryté hrací plány, které sloužily římským strážím ke krácení dlouhé chvíle.

Odtud se Via Dolorosa vine se úzkými uličkami muslimskou čtvrtí. V místě sedmého zastavení, kde Ježíš podruhé padl pod křesťanem ve starověku konaly městské hradby. Devátým zastavením, kde Ježíš padá pod křesťanem 600 m dlouhá Via Dolorosa jako to ulice končí, a zbývajících 5 zastavení je u v chrámu Božího hrobu.

Z podvodního kostela, který nechala na Kalvárii postavit Helena, matka císaře Konstantina, se zachovala pouze část rotundy. Téměř do základů zbouraný svatostánek pak znovu vybudovali křesťané. Po roce 1187, kdy byl Jeruzalém dobyt sultánem Saladinem, získalo správu nad bazilikou společně několik křesťanských církví a bylo zadáno na spory;

Proto sultán přidal klíče od chrámu do opatrování palestinské rodině a dodnes vchod hlavní křesťanské svatyně každé ráno otevírá a večer zamyká muslim :-)

Dnes se na správu chrámu podílí celkem šest křesťanských církví – katolická, arménská, řecká pravoslavná, syrská pravoslavná, koptská a etiopská. Všechny chrámové prostory, výklenky a kaple mají mezi sebou rozdělené s přesností na centimetr. Chrám není v úplně nejlepším stavu, v 19. a 20. stol. byl značně poškozen požárem a zeminotřesením, ale opravy jsou tak pokročilé jak v nedohlednu. To je tak, když nemovitost má několik zájmových spoluvlastníků;

Na hlavním portále stojí na římské pod jedním z oken opatřený „nehýbný“ zábradlí. Legenda praví, že podmínky správy jednotlivých částí chrámu a pokud se sebestačí pohne, dohoda pozbude platnosti. Jedovaté jazyky praví, že obě okna nad vchodem patří arménské církvi, která je také odpovědná za jejich opravu, zatímco řecká pravoslavná církvi a ani jedna z nich není ochotna zábradlí odklidit. Mezitím ten podvodní u dávno shnil musel být nahrazen novým :-)

Hlavní atrakce chrámu: Golgota shora, Golgota zespoda, Boží hrob, Kámen pomazání a kaple sv. Heleny, kde byly nalezeny 3 křesťané, z nichž jeden konal zázraky, čímž si Helena potvrdila, že kope na tom úplně nejpravějším Kámen pomazání, který mimochodem pochází z r. 1810, usilovně polévají poutníci vodou z přinesených PET flašek, následně vodu do těch flašek zase smetají a doma ji pak vnitřně podávají těmto nemocným z husta se sníženou imunitou;

A co na to evangelíci?

Evangelíci si zajdou vně hradeb kousek od Damaszké brány do tiché nenápadné zahrady s prostým hrobem, vytesaným ve skále. Říká se mu Zahradní hrob a nedaleká skála svým tvarem připomíná lebku. Mára Blízkovýchodní (přes Herodion, Pastýřská pole a Ejn Kerem)